

eul_wid: ozg-ab

Πολέμων ὁ Λαοδικεύς · Polemon Laodicea

Declamations

Μελέται

Period: Ῥωμαϊκή [Roman](#)

Dialect: Κοινή [Koine](#)

Domain: Φιλοσοφία [Philosophy](#)

Format: Πραγματεία [Treatise](#)

Affiliation: [Sophist](#)

- ¹ ^t ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ ΣΟΦΙΣΤΟΥ εἰς Κυναίγειρον καὶ Καλλίμαχον Νόμου ὄντος Ἀθήνησι τοῦ ἄριστα ἀποθανόντος ἐν πολέμῳ τὸν πατέρα λέγειν τὸν ἐπιτάφιον ὁ Καλλιμάχου καὶ Κυναίγειρου πατὴρ δικάζονται. Ὁ ΚΥΝΑΙΓΕΙΡΟΥ ΠΑΤΗΡ Ἐπειδὴ τά τε ἄλλα χρή καὶ οἰκεῖον εἶναι τοῖς κειμένοις τὸν ἐροῦντα τὸν ἐπ' αὐτοῖς λόγον, φημὶ τούτου μοι προσήκειν μάλιστα, Κυναίγειρου πατὴρ ὢν καὶ τὸ πάντων ἀξιολογώτατον τῶν Μαραθῶνι τετολμημένων ἐκ τῆς ἐμῆς φύσεως τῇ πόλει συμβαλλόμενος, ἄνδρα τοῖς βαρβάροις καὶ κατὰ μέρος μεμαχημένον. ^[5]
- ¹ ² εἰκὸς μὲν οὖν τι καὶ τῶν Καλλιμάχου τῶν ἀρετῇ δευτέρων· ἐγὼ δ' αὐτοῦ τοσοῦτον ἐπειπεῖν τῷ τάφῳ δικαιότερος ὅσῳ τιμῆς ἄξιος πλείονος Καλλιμάχου Κυναίγειρος, στρατιώτης (ἀγαθός) ἀγαθοῦ νεκροῦ, καὶ τὸ σύμπαν ὁπόσῳ τινὶ κρείττων ἀρετῇ σχήματος. ^[5]
- ¹ ³ ποιοῦμαι δὲ τὴν σπουδὴν οὐ τῶν ἰδίων τοῦμοῦ παιδὸς ἐπαίνων χάριν—ὅστις γὰρ ἂν καὶ λέγῃ τὸν λόγον, τὸν πλείστον ἐπὶ Κυναίγειρῳ διαθήσεται—ἀλλὰ τῆς κοινῆς δόξης τῶν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ κειμένων οἷς σεμνόν ἐστιν ἂν ὁ Κυναίγειρου πατὴρ εἴπῃ τὸν ἐπ' αὐτοῖς λόγον. ἔσονται γὰρ οὕτως ὁμότιμοι πάντων αἱ χεῖρες τῇ Κυναίγειρου δεξιᾷ· εἰ δὲ μή, ταῖς ὑμετέραις φιλοτιμίαις τὰ τῶν παίδων συγκινδυνεύουσιν. ^[5]
- ¹ ⁴ ὁρᾶτε δέ, ὅσῳ δικαιότερος κρατεῖν Κυναίγειρος, ἐπεὶ καὶ κρατῶν ἀπέθανεν. εἰδόσι μὲν οὖν τὰ τοῖς παισὶν ἡμῶν πεπραγμένα τῇ τοῦ παιδὸς θάτερος ἀρετῇ συναγωνίζεται, καὶ λεγόμενα δ' ἔσται τὰ κρείττω φανερώτερα. Καλλίμαχον μὲν ὡς πολέμαρχον ἀνάγκη τῆς ἀρχῆς ἦγεν εἰς Μαραθῶνα καὶ μὴ βουλόμενον ἀμύνασθαι τὴν τῶν βαρβάρων ἀπόβασιν· Κυναίγειρος δὲ ὑπ' ἀρετῆς καὶ τόλμης, ἐθελούσιος, ἐπεὶ καὶ νέος ὢν κομιδῇ, σχεδὸν καὶ πρὸ τῆς ἡλικίας, μετέσχε τῆς ἐξόδου, ἔρωτι δόξης καὶ μεγάλων ἔργων ὀρεγόμενος. ^[5]
- ¹ ⁶ ἐν δὲ τῇ μάχῃ πάντες μὲν ἐγένοντο ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ οἱ πεσόντες τῶν στρατιωτῶν καὶ οἱ περιγενόμενοι· θαυμαστότατοι δὲ πάντων ἐφάνησαν οὐμός τε παῖς καὶ ὁ τούτου.
- ¹ ⁷ ἀλλ' ὁ μὲν τούτου τοῖς βέλεσι τῶν ἐναντίων ἐκθεὶς ἑαυτὸν ὑπ' αὐτῶν τῶν τοξευμάτων τε καὶ βλημάτων περιχυθέντων κατεσχέθη καὶ διὰ τοῦτο ἔμενεν ἐν τῷ τῆς στάσεως σχήματι καὶ ἐδόκει ἐστάναι πεσεῖν μὴ δυνάμενος· καὶ τὸ Καλλιμάχου λαμπρὸν τοῦτό ἐστι μόνον, σχῆμα ζῶντος ἐν νεκρῷ σώματι· ὁ δὲ ἐμὸς Κυναίγειρος ὑπερβάς τὴν φάλαγγα κᾶτα ἀδεῶς ἐκδραμῶν,

- πρὸς αὐτὴν ἐπεξῆλθε τὴν ἥονα ἔνθα δὴ τὸ πλεῖστον ἦν τῆς στρατιάς καὶ μαχιμώτατον, καὶ γυμνὸς σχεδὸν μαχόμενος ἐπέβη τῇ θαλάσῃ καὶ πρῶτος ἀνθρώπων ἐναυμάχησεν ἐκ γῆς. ^[5]
- 1 9 πολλὰς μὲν οὖν ἐφόβησε ναῦς, μιᾶς δὲ Φοινίσσης κατὰ τῆς τρόπιδος χεῖρα μεγάλην ἐπιβαλὼν εἶχετο, μὴ φεύγειν ἐπιτρέπων τῷ βασιλέως ναυτικῷ.
- 1 10 πολὺν μὲν οὖν χρόνον ἡ ναῦς κατεῖχετο ἐρηρυσμένη τῇ Κυναιγείρου δεξιᾷ καθάπερ πείσματι· ταύτης δὲ ἀποκοπείσης τὴν ἐτέραν ἐπέρριψε καὶ καθ' ἕκαστον τῶν Κυναιγείρου μελῶν ἐγένετο μάχη καρτερά· κοπείσης δὲ καὶ ταύτης ὁ λοιπὸς Κυναίγειρος τρόπαιον ἦν. αὐτὸς μὲν οὖν ὡς ὀλίγη κατεμέμεφετο τῇ φύσει καὶ χεῖρας ἀπῆτει παρ' αὐτῆς, ἡ δεξιὰ δὲ ἔτι τῆς πρύμνης εἶχετο καὶ φεύγουσιν ἐπὶ πλεῖστον τοῖς βαρβάροις, καὶ θάττον ἀφῆκε τὴν ψυχὴν Κυναίγειρος ἢ τὴν ναῦν ἢ δεξιάν. ^[5]
- 1 11 ἔνθα καὶ θαυμαστὸν ἐγένετο, Κυναίγειρος μὲν ἄνευ χειρῶν ναυμαχῶν, ἡ χεὶρ δὲ ἄνευ Κυναιγείρου διώκουσα, καὶ νεκρὸς εἷς ἄμφω τὰ στοιχεῖα πληρώσας ἑαυτοῦ τοῖς μέλεσιν ἔκειτο, γῇ καὶ θαλάσῃ μεμερισμένος.
- 1 12 ταῦτα ἐμὸν ποιεῖ τὸ νῆκος, διὰ ταῦτα ἐμοὶ τὸν λόγον προσήκειν μᾶλλον δίκαιον· ὑπ' ἐμοῦ γὰρ δεῖ καὶ λέγοντος καλῶς τιμηθῆναι τὸν τάφον ὃν ἐκόσμησα τῷ πολλῷ μου νεκρῷ.
- 1 13 ἀλλ' οὐτοσί φησιν εἶναι πολεμάρχου πατὴρ, ἐμὲ δὲ τῶν ἀκολουθησάντων ἑνός. οὐκοῦν ὁ μὲν ἱκανῶς τετίμηται καὶ τοῦνομα τῆς ἀρχῆς ἔχει παραμύθιον, ἐμοὶ δὲ ὀφείλεται τιμῆς παραμυθία.
- 1 14 ὁ μὲν οὖν πολέμαρχος κλήρῳ καὶ τύχῃ γίνεται· οὐκ οὐκ ἀρετῆς οὐδὲ ἀξιώματός ἐστι τεκμήριον (ἡ πολεμαρχία)· ἡμεῖς δὲ νῦν ἐξ ἔργων, οὐκ ἐξ ὀνομάτων φιλοτιμούμεθα ὥστ' οὐδὲν κοινωνεῖ τοῖς δικασταῖς τῆς παρουσίας ἀμίλλης ἢ τῆς πολεμαρχίας ἀξιώσις. ἐπολεμάρχησε μὲν οὖν κἂν ἕτερος λαχὼν, τὰ δὲ μέγιστα τῶν ἔργων ἀρετὴ καὶ τόλμα φέρει μόνῃ. ^[5]
- 1 15 δεδήλωται δὲ καὶ τῷ νόμῳ τὸ μὴ τοῖς τῶν πολεμάρχων οἰκείοις ἀνακεῖσθαι τοὺς ἐπιταφίους· εἰ γὰρ εἰκὸς ἦν, πάλαι τοῦτο ἂν ἐδέδοκτο· ἐγὼ δὲ καὶ πάντων αἰρετὸν εἶναι φημι τὸν ἐροῦντα κἂν οὐ πολέμαρχος οὐδὲ πολεμάρχου υἱὸς ἦ· βελτίων γε μὴν καὶ δικαιότερος [εἰπεῖν χρῆναι] λέγειν ὅστις ἀριστεὰ ἔχει. ^[5]
- 1 16 ταῦτα διοριζομένῳ Μιλτιάδῃ ἀμφισβητεῖν ἔδει τοῦ λόγου· καὶ γὰρ στρατηγὸς ἐστὶν ὃς τοῦ πολεμάρχου καὶ μείζων ἐστίν, καὶ τὴν μεγίστην ἀρχὴν τοῦ πολέμου μετακεχειρισμένος ὁ [τοῦ στρατηγοῦ] πατὴρ (αὐτοῦ) [ὑπερ ἐστὶν ἀπωτέρω]· νῦν δὲ ἡμῖν ἐφείς ἱκανῶς καὶ αὐτὸς δεδήλωκεν ὥς οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἀλλ' ἀπ' ἀρετῆς χρὴ παριέναι ἐπὶ τὸν λόγον. φέρε οὖν ἐπὶ τούτοις κρινώμεθα, ἐπειδὴ καὶ τοὺς ἄλλους πολεμάρχους ὀρθᾶς καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν τὴν ἡσυχίαν ἄγοντας. ^[5]
- 1 18 οὐκοῦν τῷ μὲν σὺ παιδὶ καὶ ἀνάγκῃ τις ἢ ἀρετῇ ἦγεν· ἐξῆρχε γὰρ κἂν τοῖς πρώτοις ἔταττεν αὐτὸν ἢ πολεμαρχία· ὁ δὲ ἐμὸς υἱὸς οὐκ ἀρχὴν αἰδούμενος οὐδὲ ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας δυσωπούμενος οὐδὲ ἀκολουθῶν ὀνόματι, αὐτοκράτορι δὲ ἀρετῇ καὶ καθαρᾷ προθυμίᾳ χρώμενος τοιοῦτος ἐφάνη. ^[5]
- 1 19 ἀλλὰ καὶ Καλλίμαχος μὲν νόμος, Κυναίγειρον δὲ τὸ φρόνημα παρέταττεν· καὶ τῷ μὲν * τὸ χρῶμα * οὐδὲ οἷόν τε ἦν λαθεῖν κακῷ γενομένῳ, τῷ δ' ἐξῆν ἀφανῶς καὶ τὰ μέτρια μάχεσθαι.
- 1 20 Καλλίμαχος μὲν καὶ πρεσβύτερος ὢν, ὥστε καὶ ῥώμην καὶ πείραν ἔχων πλείονα, καὶ μέλλων ἐλάττονος ἀμελήσειν βίου πολλὰ μὲν εἶχε τὰ σύμμαχα· θαυμαστὸν δὲ οὐδὲν εἰ κινδυνεύειν ἐτόλμησεν Κυναίγειρος δέ, ἅτε μειράκιον ἐξιὼν, ἐκ πλείονος μὲν μεγαλοψυχίας τοῦ πλείονος περιεῖδε βίου οὐδὲ τὸ τῆς νεότητος ἄπειρον καὶ ἀπόμαχον ἐνέβαλε πολλὴν τινα τῇ τούτου τόλμῃ περιουσίαν. ^[5]
- 1 21

ἔτι δέ, Καλλίμαχος ἐν τοῖς πρώτοις ἢ μέσοις τῆς μάχης ἀπέθανεν οὐκ ἀντισχὼν τοῖς πλείοσιν ἔργοις καὶ πόνοις, Κυναίγειρος δὲ μέχρι τῆς τῶν πολεμίων ἤρκεσε φυγῆς, ὥστε ὁ μὲν ἐν μέρει τῆς μάχης ἐξητάσθη μόνον, ὁ δὲ πάντα τὸν πόλεμον διὰ τέλους ἐπολέμησεν. ^[5]

1 22 ὁ μὲν ἐν μέσῳ τῷ δεινῷ τὰ πάντα εἰστήκει, καὶ περιῶν ἔτι· Κυναίγειρος δὲ εἰς αὐτὴν τὴν θάλασσαν τὴν Ἀσίαν κατήραξεν. ἐδεῖτο δὲ ἡ μάχη τῶν διωκόντων, οὐ τῶν ἐστηκότων· τὸ μὲν γὰρ ἀρετῇ καὶ ῥώμῃ καὶ θυμῷ καὶ τόλμῃ καὶ λογισμῷ τὸ διώκειν τοὺς πολεμίους καὶ τρέπεσθαι, ἡ δὲ στάσις πολλάκις ἐκπλήξει μόνῃ καὶ φόβῳ γίνεται. καὶ τοίνυν πρότερος μὲν ἀπέθανε Καλλίμαχος, Κυναίγειρος δὲ δεύτερος· προὔμαχει γὰρ πάντως καὶ τοῦ Καλλιμάχου νεκροῦ. ^[5]

1 23 καὶ Καλλίμαχος μὲν ἐξ ὧν ἔπαθε παράσημος ἦν· τὸ γὰρ πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτὸν ἐνεχθέντων βελῶν ἀνέστησεν αὐτόν· Κυναίγειρος δὲ ἐξ ὧν ἔδρασε θαυμάζεται, πέμπων τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ὥσπερ ἀποστόλους καὶ τῇ δεξιᾷ πρὸς τὴν Φοινίκων εἰρεσίαν ἀμιλλώμενος· ὅσῳ δὴ τὸ δρᾶν τοῦ πάσχειν γενναιότερόν ἐστι καὶ τοῖς οἰκείοις ὠφελιμώτερον, τοσοῦτ' καὶ Καλλιμάχου Κυναίγειρος θαυμασιώτερος καὶ τοσοῦτον αὐτοῦ προτιμότερος. ^[5]

1 24 ἡ δὲ ἀγαθὴ προαίρεσις εἰς τὰ καλὰ καὶ ἰδιώτερόν ἐστι καὶ ἐνδικώτερον. Κυναίγειρος μὲν αὐτὸς βουλόμενος ἐχρήσατο τῷ περὶ τὰς χεῖρας τολμήματι, Καλλιμάχῳ δὲ ἄκοντι συνέπεσεν ἡ στάσις ἐκ τῆς τῶν βελῶν συμφορᾶς· οὐ γὰρ ἐκ προθυμίας ἑαυτὸν ἐφῆκε καὶ συνεκάλεσε τὰ τραύματα ὥσπερ Κυναίγειρος ἐπανέτεινε τῇ νηὶ τὰς χεῖρας. ^[5]

1 25 ἔτι δέ, τοῦ μὲν τὸ θαυμαστὸν ἀναίσθητόν ἐστιν· ἐν γὰρ τῷ μετὰ θάνατον βεβηκέναι δόξαν ἡ χάρις οὐκ ἔχει· ἀρετὴ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄψυχος· Κυναίγειρος δὲ εἰδὼς καὶ συνιείς καὶ δριμείας μὲν ἀλγηδόνας τῆς χειρὸς τεμνομένης ὑπὲρ τοῦ παντὸς στρατοπέδου καρτερῶν, τόλμῃ δὲ τοῦ δεινοῦ τὸ καλὸν πρότερον ποιούμενος ὥστε παρ' ἀμφοτέρων αὐτῷ δικαίως ὀφείλεται θαῦμα μὲν ὧν πέπονθεν, ἔπαινος δὲ ὧν πεποίηκεν. ^[5]

1 26 εἰ δὲ δεῖ μὴδὲν ὀκνήσαντα τάληθές εἰπεῖν, ἡ μὲν Καλλιμάχου παράδοξος δοκοῦσα στάσις οὐδὲν ἐστὶ· νεκρῷ γὰρ ὅλως τι καὶ πράττειν ἀδύνατον· ἡ Κυναιγείρου δὲ ἀρετὴ κράτιστον, ζῶντι τετολμημένη. τὸ μὲν Καλλιμάχου σεμνὸν σχῆμα μόνον ἀργὸν ἦν· τὰ Κυναιγείρου δ' ἔργα θαυμαστὰ μετὰ καλλίστων σχημάτων. μὴ παράβαλε στρατιώτῃ νεκρὸν μὴδὲ τῷ βάλλοντι τὸν πάντα βεβλημένον μὴδὲ σχῆμα κενὸν ἔργῳ θρασεῖ. ^[5]

1 27 ὁ μὲν Καλλίμαχον ἐπαινῶν ἐπαινεῖ τὰ βέλη τῶν βαρβάρων· ταῦτα γὰρ ἐμπαγέντα τῇ γῇ καὶ περιπεσόντα τῷ σώματι καὶ μὴ βουλόμενον ἀνεῖχε καὶ ὥρθου τὸν νεκρὸν ἐν αὐτῷ τῷ σχήματι τῶν τοξευμάτων δεδεμένον. τί, τῶν βελῶν ἐν ἀλλήλοις συνεχόμενων θαυμαστή γε ἡ στάσις ἐπὶ τοσοῦτοις ἐρείσμασι; Κυναίγειρος δὲ ἐπὶ ποίοις σχήμασιν ἢ φίλων ἢ πολεμίων τὰς χεῖρας ἐπεδίδου τὰς ἑαυτοῦ μεμαχημένους; θαυμαστὸν δὲ γε καὶ τίμιον στρατιώτην Καλλίμαχον λέγεις ὃς τὴν ἀρετὴν νεκρὸς ὦν ἐπεδείξατο; ἡμεῖς μὲν ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ μεμαχήμεθα, ὑμεῖς δὲ ἐν γῇ μόνῃ· καὶ ὑμεῖς μὲν ἀπεμάχεσθε μόνον τοῖς βαρβάροις, ἡμεῖς δὲ φυγεῖν αὐτοὺς ποιοῦντες οὐκ ἀφιστάμεθα αὐτῶν. ^[5]

1 29 εἰ μὲν δὴ Καλλιμάχῳ παραπλήσιοι πάντες ἐγένοντο, πᾶν ἂν ἡμῶν κατέχωσαν τὸ στρατόπεδον καὶ εἰς Ἀθήνας ἀναδραμόντες καὶ τὴν ἀκρόπολιν αὐτὴν ἂν εἶχον οἱ βάρβαροι· εἰ δὲ Κυναίγειρόν τις καὶ ἄλλος ἐμιμήσατο, δίκας ἂν ἔδοσαν ἔτι μείζονας οἱ μετὰ βασιλέως αὐτοῦ πάντες ἐπὶ τῆς ἡόνος κατακοπέντες καὶ τέλος ἂν τοῖς βαρβάροις ἔσχε χερσαῖα ναυάγια καὶ πάσας ἂν αἰχμαλώτους ἀναδησάμενοι κεφαλὰς τὰς ναῦς εἶχομεν. πρὸς δὲ τούτοις, τίνας ἂν ἐφόβησε πολεμίους ὁ κρυπτόμενος ὑπὸ τῶν πολλῶν βελῶν ἢ τίνας ὦνησε φίλους; αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο τῷ Καλλιμάχῳ προβόλῳ καθάπερ τινὶ τῶν Ἀσσυρίων χωμάτων καὶ μέγα φρονοῦντες

ἔλεγον· „οὐ μόνους Ναξίους, οὐ μόνους Ἑρετριεῖς ἀλλὰ καὶ Καλλίμαχον τοῖς βέλεσιν ἐσαγηνεύσαμεν. ^[5]

- 1 30 “ τῶν ἡμετέρων στρατιωτῶν ἕκαστος ὀκνηρότερος ἦν περιπίπτων ἀεὶ φανερώ νεκρῷ μὴ βουλομένῳ λαθεῖν ἀλλ’ ὥσπερ ἐξεπίτηδες ὑπὸ Μήδων εἰς τὴν ἡμέτεραν ἔκπληξιν ἀνεστηκότι.
- 1 31 σὺ δέ, ὦ τέκνον, ἐθάρσυνας μὲν τοὺς στρατιώτας τοὺς σεαυτοῦ δεικνὺς ὡς Ἀθηναίων ἕκαστος ὅλης νεὼς βαρβάρου μαχιμώτερος καὶ τὰς χεῖρας οὕτως εὐκόλως ἠφίεις ὡς ἕτεροι βέλη, Μήδους δὲ καὶ Πέρσας καὶ Φοίνικας κατέπληττες ἀντιρρόπους δεικνὺς ταῖς ναυσὶν αὐτῶν τὰς Ἀττικὰς δεξιὰς καὶ δηλῶν ὅτι μόνοις ἀνθρώπων Ἀθηναίοις χεῖρές εἰσιν ἀθάνατοι. Καλλίμαχον μὲν, εἰ μὴδὲν ἕτερον, ἐκάλυψαν οἱ βάρβαροι· σοῦ δὲ φοβοῦνται Φοίνικες τὴν χεῖρα καὶ κειμένην. ^[10]
- 1 32 ὦ Καλλιμάχου πάτερ, ὁ σὸς υἱὸς εἷς ἦν καὶ μίαν ὄλῳ τῷ σώματι μάχην μεμάχηται· ὁ δὲ ἐμὸς καὶ κατὰ μέρη νενίκηκεν· οὗτος πρῶτος καὶ μόνος χειρὸς ἀριστεῖαν ἔδειξεν. ἐνὸς εἴ στρατιώτου πατήρ· ἐγὼ δὲ τὸν πολὺν Κυναίγειρον ἐκ Μαραθῶνος ἤμισυν ἐδεξάμην· ἐτέρωθι μὲν γὰρ ἡ δεξιὰ, ἐτέρωθι δὲ ἡ ἐτέρα χεὶρ· ὁ δὲ λοιπὸς Κυναίγειρος πλήρης ἦν. ^[5]
- 1 33 ὦ τοῦ μεγάλου θαύματος· ἐπαινεῖς μὲν σὺ τὸν ἐστῶτα, τὸν ἀκλινῆ, τὸν νεκρόν, τὸν μὴδὲν στηλῆς διαφέροντα· ἐγὼ δὲ τὸν πεζομάχον, τὸν ναυμάχον, τὸν πανταχοῦ, τὸν κατὰ μικρὸν μέγαν, τὸν ἀντὶ πολλῶν ἕνα.
- 1 34 ὦ χεῖρες Μαραθῶνιαι, χεῖρες φίλταται κὰν ταῖςδε ταῖς ἐμαῖς χερσὶ τεθραμμέναι· ὦ σωτῆρες τῆς πάσης Ἑλλάδος· ὦ πρόμαχοι τῶν Ἀθηναίων· ὦ τῶν στρατιωτῶν ὅλων κρείττονες· ὦ Μαραθῶνος δόξα.
- 1 35 ὦ ἡδεῖα δεξιὰ ἦν ἀνέτειλε τοῖς Ἑλλησιν ἡ γῆ· ὦ δεξιὰ βιαιοτέρα πνευμάτων· σὺ γὰρ κατέσχεες ναῦν ἀναγομένην· ὦ κρείττων ῥοθίου βαρβαρικοῦ χεὶρ· σὺ γὰρ ἐρεττομένην ὥρμισας· ὦ στολαγοῦ καὶ μακροτέρας βελῶν δεξιᾶς δι’ ἣν οὐ μάτην ὁ Πὰν ἐξ Ἀρκαδίας ἔδραμεν, οὐκ εἰκὴ Δημήτηρ καὶ Κόρη τῇ μάχῃ παρεγένοντο· ὦ θέαμα τῶν θεῶν ἄξιον. ὦ τρόφιμε τῆς παρούσης Ἀθηνᾶς· ὦ σύντιμε τοῖς Ἡρακλέους ἄθλοις καὶ Θησέως· οἱ μὲν γὰρ ταύρους εἵλκον καὶ λέοντας, σὺ δὲ τὸν τῆς Ἀσίας εἵλκες στόλον. ^[10]
- 1 36 τοῦτο ἦν τὸ δόρυ τῆς Ἀθηνᾶς ἡ Κυναιγείου δεξιὰ, τοῦτο δᾶδες τῶν θεῶν χεῖρες ἐλευθέριον σέλας φέρουσαι. νῦν πρῶτον εἶδον ἀνθρώποι ναυμαχίαν ἐν γῇ, νῦν πρῶτον ἀνδρὸς μάχην καὶ νεώς, νῦν πρῶτον ἀντίπρωρον δεξιάν, νῦν ἅμα χεῖρα μὲν ἀφιεμένην, ναῦν δὲ κρατουμένην· οὐ γὰρ ἀπεκόπτετο τοῦ σώματος ἡ χεὶρ ἀλλ’ ἀπῳκίζετο. καὶ τῆς πρώτης ἐμνημόνευεν ἐπιτιμίας ὁ πολέμαρχος τῆς ἀλγυδόνης μὴ αἰσθανόμενος. ^[5]
- 1 37 ὦ δεξιὰ ψυχῆς ἰδίας ἀξία, οὕτω τὴν ναῦν ὡς Καλλίμαχος τὰ βέλη κατέσχεες τιμωρήσασα οἰκείῳ νεκρῷ. ὦ καινὸν ἐπινόημα σώματος. ὦ παῖ, ὦ μέγα θαῦμα, πρῶτος ναῦν ἔδειξας ὑπὸ χειρῶν ὥσπερ ἀγκυρῶν ἀσάλευτον μένουσαν. ^[5]
- 1 38 οἷά σε φασὶ βοᾶν, ὦ παῖ, τῆς νεὼς ἐχόμενον· „Νάξον ἀπαιτῶ τὴν ἡρπασμένην, τὰς ἐν Αἰγαίῳ νήσους ἀπαιτῶ. ἀπόδοτε καὶ μὴ φεύγετε.“ ὦ παῖ μείζω τῆς φύσεως βεβουλημένε· ὦ θρασύτερα ποιήσας τὰ μέλη τοῦ σώματος· ὦ ὁ περινοήσας διὰ τῶν πεδίων καὶ τῶν ὁρῶν ἄγειν ναῦν Ἀθηναίοις αἰχμάλωτον. ^[5]
- 1 39 ὦ δεινῆς μάχης Παναθήναια μεμιμημένης. εἰ τοιαύτας χεῖρας εἵχομεν οἷας σύ, οὐκ ἂν ἐξῆλθον Αἰγαίου, οὐχ ὑπεδέξαντό σου τὰς χεῖρας, ὦ παῖ, τὰς βραδέως πεσοῦσας τῇ μὲν οἱ πολῖται, τῇ δὲ οἱ φίλοι Πλαταιεῖς καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα πάντες ἐστεφάνωσαν ὥσπερ τρόπαιον. ^[5]
- 1 40 σὺ δέ, ὦ τέκνον, ὡς μὴδὲν δεινὸν ὑποστάς πρὸς τοὺς πολεμίους ἐβόησας· „τί φεύγετε, ὦ κακοδαίμονες; στῆτε καὶ τὰς πόλεις ἀπόδοτε ἅς ἐλήισασθε.“ αὐτοὶ δὲ ἐκραύγαζον φεύγοντες·

„ὦ τῆς τολμηρίας, ὦ μαινομένης δεξιᾶς, ὦ τοῦ μεγάλου λήματος· ἐπιστρέφει τάχα τὴν ναῦν ἢ δεξιὰ πρὸς τὴν ἡπειρον. ^[5]

- 1 41 “ Δάτιδος δὲ κόπτειν τὴν κεφαλὴν τοῦ τροπαιοῦχου ἄνωθεν ὀρμήσαντος καὶ ὑπὸ δέους ἀπράκτου μείναντος ἐγείρεται πᾶς ἀνὴρ πρὸς τὴν χεῖρα καὶ μυρία καμῶν καὶ μηδὲν ἰσχύσας ἐβόησεν ἕκαστος· „ἐφ’ οἷας ἡμᾶς, ὦ θεοί, ἡγάγετε δεξιᾶς. τί μέλλετε ἄνδρες χαλκεόθυμοι; ἢ θᾶττον τις ἡμῶν ἀποτεμνέτω τὴν χεῖρα καὶ ἡμᾶς λυσάτω ἢ ἤδη ναῦς διὰ θαλάττης ἐπιδραμοῦσα καὶ ἱππικαὶ φάλαγγες διὰ γῆς αἰχμαλώτους ἡμᾶς εἰς Ἀθήνας κομιοῦσι.“ τὰ μὲν οὖν ἄλλα βέλη ταύτης οὐχ ἤπτοντο, πελέκει δὲ μεγάλῳ τις αὐτὴν ὥσπερ δρυὶν ἢ πεύκην ἔκοπτεν. ὁ δὲ ταύτης οὐδὲν ἐφρόντισεν ἀφαιρουμένης ὥσπερ ἄλλοτρίαν χεῖρα διδοὺς περὶ ἥν ὅλον τὸ στρατόπεδον τὸ μὲν ἔπιπτεν ἐν μέρει, τὸ δὲ ἐμάχετο, καὶ τὰ τραύματα τοῖς στοιχείοις διένειμεν. ^[15]
- 1 43 ἄξιός γε ἦσθα, ὦ Κυναίγειρε, τῆς Βριάρεω πολυχειρίας ἵνα πᾶσάν μοι τὴν Ἀσίαν ἐκράτησας· καὶ νῦν πρὸς τοσοῦτον μέρος ἀντήρκεσας ὅσον Νάξον ἔφερεν, ὅσον Ἑρέτριαν· οἱ ἀπήγαγον βασιλεῖ φήμην οὐκ ἀγεννῇ λέγοντες· „βασιλεῦ, ἐπ’ ἄνδρας ἐπλεύσαμεν ἀδαμαντίνους οἷς κοπτομένων τῶν χειρῶν οὐ μέλει, ἐπὶ δεξιᾶς ὅλαις ναυσὶ παρισουμένας· καὶ νῦν μόλις ἀνήχθημεν ἐκ Κυναιγείου. ^[5]
- 1 44 “ ὦ παῖ, τὰς μὲν σὰς χεῖρας ἄδουσι Πλαταιεῖς, τὰς δὲ σὰς ἀριστείας Λακεδαιμόνιοι πυνθάνονται. ταύταις καὶ Πολύζηλος ἠκολούθησε μὴ τεθεαμένος. προκατέλαβες Ἀθηναίοις, ὦ παῖ, καὶ τὴν θάλασσαν ἡμῖν οἰκείαν ἐποίησας· συνέθου τῷ στοιχείῳ φιλίαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἔδωκας ὑπὲρ ἡμῶν τῇ θαλάσῃ τὴν δεξιάν. μιμήσονται χρόνῳ ναυμαχοῦντες τὰ σὰ σχήματα καὶ γενήσονται ἐκ σιδήρου χεῖρες * ἐπὶ ναῦς ἐπιβολὰς, * ὦ παῖ, τῆς σῆς μάχης εἰκόνας ἔχουσαι. ^[5]
- 1 45 καὶ πολλὰ λέγειν ἔχων τῆς σῆς ἀρετῆς ἐγκώμια, τὰ κάλλιστα κοινῷ νόμῳ φυλάττω. ἔχεις τοιοῦτόν τινα λόγον μεγαληγορῆσαι, ὦ Καλλιμάχου πάτερ; ποίαν τοιαύτην στάσιν οἶαν ἔστησαν αἱ Κυναιγείου χεῖρες ἤδη πίπτουσιν τὴν Ἑλλάδα; τοῦ μὲν γὰρ σοῦ νεκροῦ βέλη βάρβαρα, τῆς δὲ πάσης Ἑλλάδος αἱ χεῖρες ἡμῶν τὰ στερεώματα. ^[5]
- 1 46 ἄπελθε, παραχώρησον· ἐρῶ τι καὶ περὶ τοῦ σοῦ παιδός. καλὸν ἐρῶ λόγον, ὅτι τοιούτου στρατιώτου Κυναιγείου πολέμαρχος ἦν. σὺ δ’ ἐπιταφίῳ μὴδὲ ἐπιχείρει πατὴρ ὦν νεκροῦ μὴδὲ ταφῆναι θέλοντος.
- 1 47 ἤδη πάλοι παρελήλυθεν ὁ καιρὸς τῶν ὑμετέρων ἐπιταφίων· πάλοι γάρ, πάλοι τέθαιπται Καλλιμάχος ὑπὸ τῶν βελῶν. εἰμὶ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τὸν λόγον ἐπιτηδειότερος τὸν ἐπὶ τῷ σήματι· καὶ γὰρ αὐτοῦ πατὴρ εἰμι καὶ τῶν μεγάλων ὀνομαστότατος· ἔχω δὲ καὶ γλῶτταν οἶαν ἐκεῖνος δεξιάν. ^[5]
- 1 48 ἐάσατέ με τραγωδεῖν τραγωδίαν ἐπιτάφιον καὶ χορὸν παραγαγεῖν ἐπινίκιον· μὴ φθονήσητε δράματι Μαραθωνίῳ.
- 1 49 ἀλλ’, ὦ Αἰσχύλε παῖ, τὸν λόγον μοι σὺ ποίησον καὶ συγκόσμησον τὰς Μαραθῶνος μάχας τῷ πατρί. μὴ με ἀτιμάσητε· χεῖρας ὑμῖν ὁμοίας προτείνω ταῖς ὑπὲρ ὑμῶν κειμέναις. ἔχομαι τοῦ λόγου, λαμβάνομαι τοῦ τάφου. οὐκ ἀφίσταμαι τὸ πολυάνδριον διεξιὼν, πατὴρ ὦν Κυναιγείου. ἐπιτίθημι τὰς χεῖρας τῷ σήματι· καὶ ταύτας ὁ θέλων ἀποκοψάτω. Ο ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ ΠΑΤΗΡ Τὸν μὲν τῆς πόλεως ἐπαινῶ νόμον κοσμοῦντα τὸν τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τάφον καὶ λόγῳ. ^[5]
- 2 1 ἔργων γὰρ εὖ πραχθέντων λόγοι ρηθέντες καλῶς εἰσι τιμὴ· ἐμοὶ δὲ αὐτῷ μὲν πρόσφορος τοῦ παιδὸς ἀρετὴ μακροτέρα τῆς ψυχῆς γενομένη, διὰ δὲ τὴν αὐτοῦ Καλλιμάχου προτίμησιν, εἰ ταῖς τῶν πατέρων τιμαῖς ἢ τῶν παίδων ἀνδραγαθία κρίνεται, δείξω τὸν λόγον. ^[5]
- 2 2 Καλλιμάχου γὰρ πατὴρ ὦν παντὸς ἄλλου πρέπω μᾶλλον ἐπὶ τοῦ κοινοῦ βήματος ἐστάναι. ζῶν μὲν οὖν Καλλιμάχος ἡγεμὼν ζῶντος Κυναιγείου [πολέμαρχος] ἦν· εἰ δὲ [καὶ] τεθνεὺς

ήττηθήσεται, καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἀρετὴν ὑβριεῖται, τὴν μὲν αἰτίαν τῆς πάσης ὑμῖν νίκης γενομένην, τὴν δὲ τὸ μέγιστον παρασχοῦσαν τῶν ἐν Μαραθῶνι θαυμάτων, ἄνδρα καὶ χωρὶς ψυχῆς μεμαχημένον καὶ νεκρὸν θανάτου κρείττονα. ^[5]

2 3 πεσεῖν μὲν οὖν αὐτὸν καὶ κοινωνῆσαι τοῦ τάφου μόγις ἔπεισα· οὐ γὰρ ἤθελεν ἀπελθεῖν τῆς στάσεως οὐδὲ ὑποπεσεῖν ταῖς ἐτέρων φιλοτιμίαις, οὐκ ἀξιῶν τὸν ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὅλης ὅτι τέθνηκεν ὁμολογῆσαι βεβιασμένον.

2 4 ἀγαθὸς μὲν οὖν ἦν ὁ Κυναίγειρος καὶ παῖς πατρὸς ἀγαθοῦ, οὐ μὴν ἀγαθῶν κρείττων· ἥττηται δὲ Καλλιμάχου τοσοῦτον ὅσον οἱ κείμενοι τῶν ἐστηκότων καὶ θάρσους ἀγαθοῦ νεκρὸς οὐχ ὀλόκληρος.

2 5 ὥσπερ δὲ ἅπαν τυγχάνει, καὶ τοῦτο ἐξετάσατε. ἀπέβαινε μὲν εἰς Μαραθῶνα ὁ Δαρείου στόλος μετὰ τὰς ἐξ Αἰγαίου τῶν νήσων ἀρπαγὰς, τῇ δὲ Ἀττικῇ βοηθεῖν ἔδει τὴν Λακεδαιμονίων εἰρωνεῖαν μὴ περιμένοντας—ὅξυς γὰρ ὁ κίνδυνος ἦν—καὶ τῷ στρατηγῷ Μιλτιάδῃ τὴν ταχίστην ἐδόκει τρέχειν. ^[5]

2 6 ἐνταῦθα ἤγε τὴν δύναμιν ἅπασαν ὁ ἐμὸς υἱός, πολέμαρχος ὢν καὶ κατὰ τὸν νόμον καὶ σπουδὴν ἰδίαν ὅτι θερμοτάτην ἔχων ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά ἐν τῇ μάχῃ παρασχέσθαι· Κυναίγειρος δὲ εἷς τις ὢν τῶν πολλῶν ἠπείγετο.

2 7 συμμίζαντες δὲ τοῖς βαρβάροις μεμπτὸς μὲν οὐδεὶς ἦν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις Καλλιμάχος ἔδειξεν αὐτοῖς ὅτι πολέμαρχος ἦν.

2 8 παρακελευσάμενος γὰρ αὐτῷ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀναλῶσαι καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν δύναμιν βασιλέως ἀντιτάξας αὐτὸν ὡς ἂν ἀξιόμαχος ὢν, ἐκὼν πρὸς τὸν Δαρείου στόλον ἔστη τὴν Ἀσίαν προκαλούμενος καὶ πᾶσαν ἐκ τῶν νεῶν ἐκχεομένην αὐτὸς ἐδέχετο ῥώμῃ ἀνθρώπων κρείττονι καὶ τόλμῃ παραλόγῳ καὶ παντὶ θυμῷ, καὶ πᾶσι συνεπλάκη κατ' αὐτὸ τὸ τοῦ πολέμου στόμα καὶ κατὰ τὴν ἀκμαιοτάτην τῶν βαρβάρων ἐμβολήν, καὶ πᾶσιν ἐξήρκεσεν * οὔτε τὴν ὄψιν ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τοῦ τῆς βοῆς συμμιγοῦς πλήθους οὔτε *, τὴν βαρβαρικὴν ἱταμότητα κατ' οὐδὲν ἀξιώσας εἶναι φοβεράν ἀρετῇ. ^[10]

2 9 πολὺν δὲ τῶν πολεμίων ἐργασάμενος φόνον καὶ φόβον εἰς τουτὶ αὐτοὺς ὀργῆς ἅμα καὶ ἀνάγκης κατέστησεν ὥστε ἅλλα πάντα καταλιπόντες τὰ τῆς μάχης χωρία Καλλιμάχῳ πάντες ἐπεχέοντο καὶ Καλλιμάχου πάντες ἐστοχάζοντο καὶ τοῦτο ἦν σπούδασμα ἅπασι τὸ Καλλιμάχον βαλεῖν· τούτου γὰρ παρόντος ἐν τούτῳ εἶναι τὰς Ἀθήνας ἔφασκον. ^[5]

2 10 ἔνθα πολλὰ μὲν βελῶν καὶ κοντῶν καὶ ξιφῶν καὶ παντοδαπῶν βλημάτων ὑπεδέξατο, πάσας δὲ αὐτῶν ὑπέμεινε τὰς προσβολὰς ὥσπερ ἐξ ἀδάμαντος ὢν πύργος ἢ τεῖχος ἄρρηκτον ἢ ἀντίτυπος πέτρα ἢ θεὸς ἀνθρώποις μαχόμενος, ἕως πάντα ἀνήλωσε τὰ τῆς Ἀσίας βέλη καὶ καμῖν ἐποίησε τὴν πολλὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως. ^[5]

2 11 πολὺν μὲν οὖν χρόνον ἐν τῷ σώματι διεκατέρησεν ἡ ψυχὴ ἐρίζουσα πρὸς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ἀδύνατον ἀνθρώποις ἀθανασίαν ἐβιάζετο· ἐπεὶ δὲ ἄνθρωπος Καλλιμάχος ἦν καὶ θνητὸς ἦν καὶ τοῦ σώματος ἀπελθεῖν ἠναγκάζετο τῷ πλήθει τῶν τραυμάτων, ἀπέθανε μὲν, οὐκ ἔπεσε δέ, ἀλλ' ἐξιοῦσα ἡ ψυχὴ βεβαίως τῷ σώματι μένειν καὶ καρτερεῖν ἐνετείλατο καὶ μάχεσθαι τὴν δυνατὴν τοῖς ἀψύχοις μάχην. τὸ δὲ ἐπείσθη καὶ βεβαίως ἔμεινεν ὥσπερ ἐρριζωμένον [καὶ] διὰ τοῦ πολέμου τοιοῦτο οἷον αὐτὸ ἐξιοῦσα ἔστησεν ἡ ψυχὴ καὶ πολὺν χρόνον τοὺς βαρβάρους ἐξηπάτησεν· οὐδεὶς γὰρ ᾔετο τεθνάναι τὸν ἐστηκότα. ^[10]

2 12 ὦ Καλλιμάχου φοβεροῦ καὶ νεκροῦ· ὦ στρατιώτου τῆς εἰμαρμένης πολυχρονιωτέρου· ὦ μακροτέρα τῆς ψυχῆς, ὦ πιστοτέρα τοῦ πνεύματος ἀρετῇ· ὦ σῶμα πολλῶν ψυχῶν ἰσόρροπον· ὦ φρόνημα ὀρθόν· ὦ σῶμα ἔμψυχον· ὦ σῆμα νικηφόρον ὅπλοις καὶ βέλεσι κεκοσμημένον· ὦ

πρῶτον Μαραθῶνος τρόπαιον. ὦ τηρήσας ὀρθὴν τὴν ἐλευθερίαν Ἀθηναίοις, ὦ στήσας ἐν αὐτῷ τὴν Ἑλλάδα, οὐκ εἵσας τὰς Ἀθήνας πεσεῖν. ^[5]

2 13 ἐπειδὴ δὲ οἱ βάρβαροι τὰ μὲν πεπονηκότες, τὰ δ' ἀφωπλισμένοι, τὰ δὲ πεφοβημένοι, τραπέντες ἔφυγον εἰς τὰς ναῦς καὶ τὴν θάλασσαν περιέβλεπον ἄβατον αὐτοῖς Καλλιμάχου τὴν γῆν πεπονηκότες, πολλὴ μὲν ἦν τοῖς ἡγουμένοις σχολή, εἷς δὲ τῶν ἀκολουθησάντων ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἐγένετο Κυναίγειρος καὶ τινος ἀπτόμενος ἀκροστολίου τὴν χεῖρα ἀπεκόπη ῥαδίως ὥσπερ παιδίον καὶ παρὰ μὲν τὴν πρύμναν ἔπεσεν ἡ χεὶρ, παρὰ δὲ τὴν χεῖρα αὐτός· ἐμήνυσε δὲ τὸ τῆς χειρὸς τραῦμα ψυχῆς καὶ σώματος τὴν ἀσθένειαν. ^[10]

2 14 σὺ δέ, ὦ τέκνον, εἰστήκεις ἔτι καὶ Δάτιδος ἀποπλέοντος ὥσπερ καὶ ταῦτα ἀνδρείως ἐπιτηρῶν, τῶν βαρβάρων τὴν φυγὴν καὶ καθαρὸν γενέσθαι τὸν Μαραθῶνα τῶν πολεμίων, ὥς ἂν ἐπὶ μηδενὸς μάρτυρος ἀλλοτρίου πεσοίης.

2 15 ταῦτ' ἐμὲ ἐπὶ τὸν τάφον ἀναβιβάζει, ταῦτ' ἐμοὶ τὸν ἐπιτάφιον λόγον παραδίδωσιν· ἐμόν ἐστι τοῦ τάφου τὸ κεφάλαιον. τὸν μὲν δὴ μόγις ἐκίνησα καὶ κεῖσθαι σὺν τοῖς στρατιώταις παρεκάλεσα· ὁ δὲ εἰσέρχεται μὲν εἰς τὸν τάφον, ἄξιος δὲ ὑμῖν καὶ ταύτης τῆς τιμῆς τὸν πατέρα τὸν ἐκείνου προκριθέντα λέγειν ἐπὶ τῷ κοινῷ σήματι. ^[5]

2 16 καὶ γὰρ δίκαιον οὗ ζῶντος ἦν ἡ κατὰ τὸν πόλεμον ἡγεμονία, τούτου καὶ τεθνεώτος εἶναι τὰς πρῶτας τιμὰς ἐπὶ τῷ τάφῳ. ἡμεῖς ἡγομεν, ἡμεῖς ἐροῦμεν· ἡμεῖς ὠπλίζομεν, ἡμεῖς ἐπαινεσόμεθα· παρ' ἡμῶν ἦν τὰ συνθήματα, παρ' ἡμῶν ἔστω καὶ τὰ ἐγκώμια. ^[5]

2 17 μὴ λυπήσητε Καλλιμάχον συνιέντα μηδὲ καθέλτε τὸν ἀνεστηκότα μηδὲ ἀποχειροτονήσητε τὸν πολέμαρχον τὸν νενικηκότα μηδὲ ἀτιμότερος ἐνὸς καὶ δευτέρου τῶν νενικηκότων παρ' ὑμῖν ὀφθῆ. οὐ γὰρ ἐν τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς σχήμασι καὶ τῇ στολῇ ἀγάλλεσθαι χρὴ μόνον τὴν πολεμαρχίαν ἀλλὰ καὶ ταῖς τῶν ἔργων τιμαῖς αὔξεσθαι τὰς ἀρχάς. ^[5]

2 18 οὕτως οὖν σκοπεῖτε. εἰ τῆς μάχης οἱ παῖδες ἡμῶν περιγενόμενοι τῆς παρούσης ἡμφισβήτουν τάξεως, τίς πρότερος ἂν διεκρίθη; ὁ ἰδιώτης ἢ ὁ πολέμαρχος; τίς ἐπήνεσε τοὺς πεσόντας; οὐχ ὁ ὀπίστας; οὐχ ὁ τάξας; οὐχ ὁ τοιούτους παρασχών; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. ὑμεῖς δέ, τί; ἄρα οὐκ ἂν, εἰ καὶ μόνον ἴσην τὴν ἀρετὴν ὁ πολέμαρχος τῷ ἰδιώτῃ παράσχη, τὸ πλεον ἂν τῆς τιμῆς τῇ ἡγεμονίᾳ δῶτε; νῆ Δία. ^[5]

2 19 οὐκοῦν ἦν, εἰ περιῆσαν ἀμφοτέρω, προτίμησιν ἔσχε Καλλιμάχος, ταύτην καὶ τεθνεὼς δίκαιος φέρεσθαι· ἐκ γὰρ ὧν ἦν κρείττων Κυναίγειρου περιὼν περιόντος, ταῦτα καὶ νῦν ἔχει καὶ τὸ προκεκρίσθαι δοκεῖν δι' ἐμοῦ τοῦ πατρὸς αὐτῷ προτιμωμένου τῶν ἄλλων πατέρων ὑπάρξει. εἰ δὲ οὐδὲ τὰ τοιαῦτα * ἔσται παρὰ τῷ πολέμῳ * τεθνηκότι, ποίων τεύξεται; προεδρεία τις ἔσται αὐτῷ ἐπομένῳ; προετάττετο [τῶν ὀνομάτων] τῶν ἐν ταῖς στήλαις γραφομένων πρῶτος [διότι πρεσβύτερος τούτων ἦν] ἀπὸ τῆς οἰκείας αὐτοῦ γενέσεως, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ τὸν ἐπὶ τοῖς θάπτομένοις λόγον εἰωθότα ἡμῶν ἀκούειν λεγόντων. ^[10]

2 20 ὑμεῖς τοιγαροῦν τὸν στρατηγὸν Μιλτιάδην ἐτιμήσατε θείῳ στεφάνῳ. δικαίως οὖν καὶ τῷ στρατηγῷ τιμὴ τις ἐδόθη καὶ τῷ πολεμάρχῳ δὲ γενέσθω γέρας. ὅταν γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ λέγων τὸν λόγον ἀναβιβάσῃ Καλλιμάχον, τότε φωνὴν αὐτῷ δότε ἐπὶ τοῦτο πρὸς πίστιν σωτηρίας μόνον ἐν τῷ σχήματι. ^[5]

2 21 εἰ μὲν γὰρ Μιλτιάδης ὁ στρατηγὸς ἡμφισβήτει τοῦ λόγου, παρεχώρησα ὡς ἀρχῇ μερίζον· καὶ γὰρ τὸ τὸν ἀποιχόμενον ἄρχοντα ἔλαττον ἢ πρότερον γέρας σχεῖν εἰκὸς ἐστὶ τὸ τῆς μοίρας ἐνδεὲς τῷ πλείονι τῆς τιμῆς παραμυθουμένους· τούτου δὲ τῆς πείρας ταύτης ἀφεστηκότος τίς Καλλιμάχου πρότερός ἐστιν; Εὐφορίων, μὴ λύε τάξιν Μαραθωνίαν· „μηδ' εἰς τὸ πρόσθεν τῷ πολεμάρχῳ δίδωσι τὸν λόγον ὁ νόμος τῆς δημοσίας ταφῆς. ^[5]

2 22

“ καὶ γὰρ εἰ περιῶν τύχοι, οὗτός ἐστιν ὁ τὴν πρόθεσιν [αὐτῶν] ποιούμενος καὶ καλῶν ἐπὶ τὸν λόγον καὶ παντὸς ἐπιμελούμενος τοῦ τάφου. ^[5]

- 2 23 ἐκ μὲν δὴ τῆς διὰ τῶν ἔργων πολλοῦ δεῖ Κυναιγεῖρω πρὸς Καλλίμαχον εἶναι παραβολήν· ὁ μὲν γὰρ ἅπαντας εἰς Μαραθῶνα ἦγε συνθήματι, ὁ δὲ ἐδέχετο· ὁ μὲν ἐκέλευεν, ὁ δὲ ἐπείθετο· ὧν δ' οἱ πειθόμενοι καὶ κελεύόμενοι ποιοῦσιν, αἴτιοι τούτων οἱ πείσαντες καὶ κελεύσαντές εἰσιν ὥσπερ μαθητῶν μὲν παιδεύσεως οἱ διδάσκαλοι, χορῶν δὲ ᾠδῆς οἱ χοροδιδάσκαλοι, ναυτῶν δὲ εὐπλοίας οἱ κυβερνήται [στρατιωτῶν ἀρετῆς οἱ πολέμαρχοι καὶ στρατηγοί], ὥσθ' ὧν Κυναιγεῖρος ἐτόλμησεν, καὶ τούτων Καλλίμαχος διδάσκαλος. ἐβόα γὰρ ἐγκελευόμενος „μὴ φείδεσθε μήτε χειρῶν μήτε ὀφθαλμῶν μήτε ὅλων σωμάτων.“ ὧν δὲ Καλλίμαχος ἐλαμπρύνετο, τούτων [οὐδὲν] οὔτε εἰς Κυναιγεῖρον οὔτε εἰς ἄλλον ἔστι ποιήσασθαι τὴν ἀναφορὰν ἀλλὰ μόνον αὐτὸν τὸν πεπονηκότα. ^[15]

- 2 24 καὶ Κυναιγεῖρος μὲν νεώτερος ὧν ταῦτα ἠὐθαδιάσατο, Καλλίμαχος δὲ πρεσβύτερος, ὥσθ' ὁ μὲν ἡλικίας θερμότητι τολμηρός, ὁ δὲ ἀνὴρ ἀγαθὸς ὧν ἀρετῆς ἐβεβαίου κρίσιν καὶ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην ἐλάττων καθ' ἡλικίαν ὑπάρχων ἐκ μόνης ἀρετῆς ὑπερέβαλλε. ^[5]

- 2 25 Καλλίμαχος μὲν οὖν ἐν τῇ τῶν δεινῶν ἀκμῇ τοῖς βαρβάροις παρετάξατο καὶ θαλάττης ἐπιχωριαζούσης δίκην * ἐκ τῆς Ἥλιδος * εἰς τὴν Ἀττικὴν τὴν Ἀσίαν ῥέουσιν ἀπέώσατο, ἐν ᾧ πᾶς ὁ κίνδυνος καὶ τῆς ἀρετῆς ὁ καιρὸς ἦν· Κυναιγεῖρος δὲ φευγόντων ἤδη πεφοβημένων, ὑπὸ τοῦ Καλλιμάχου τετραμμένων, δεδιωγμένων, εἰς τὴν θάλασσαν συνεληλαμένων, ἐν ταῖς ναυσὶν ὄντων, λυόντων τὰ ἀπόγεια μιᾶς νεῶς (ἔσχετο) πρύμνης. ^[5]

- 2 26 ἔστι δὲ τὸ μὲν ἄκρας εὐτυχίας καὶ περιττῆς τιнос ἀρετῆς τῶν κρατίστων πολέμων ἄθλους ὑφίστασθαι, τὸ δὲ παντὸς ἤδη καὶ τοῦ τυχόντος διώκειν τὸν φεύγοντα καὶ τοῖς τετραμμένοις ἐπεμβαίνειν.

- 2 27 οὕτω γὰρ δὴ καὶ γυναῖκες ἀνδράσιν ἐπιτίθενται καὶ κύνες κατὰ λεόντων θρασύνονται. ὅταν γὰρ τὸ τῶν πολεμίων φοβερὸν οἴχηται, τότε παντὶ τολμᾶν πρόχειρον καὶ τὸ φρόνημα τῶν ἐλόντων γίνεται οὐκ ἐξ οἰκείας ἀρετῆς ἀλλ' ἐκ τῆς τοῦ πολεμίου κακότητος πεπορισμένον· ἀρετῆς δὲ ἀγῶν ἐν ἀντιπάλῳ μὲν τῆς δυνάμεως, ἀσταθμῆτ' ὅμως τῷ τῆς τύχης κρίνεται. ἃ μὲν οὖν Καλλίμαχος ἠρίστευσεν ἐν τῷ χαλεπῷ τοῦ δρᾶν καὶ φοβερῷ τοῦ παθεῖν ἐγένετο, ἃ δὲ ἠθέλησε Κυναιγεῖρος ἐξουσία μὲν τοῦ ποιεῖν ἦν, ἄδεια δὲ τοῦ μὴ παθεῖν ἤδη τῶν πολεμίων τὸ χειρὸν ὠμολογηκότων καὶ τὴν ἀναγκαίαν σωτηρίαν ποριζομένων φυγῇ. ^[10]

- 2 28 ὅλως δὲ τὰ μὲν Κυναιγεῖρου Καλλίμαχος παρεσκεύασεν· ἐκ γὰρ τῆς Καλλιμάχου μάχης προτέρας γενομένης καταπλαγέντες οἱ βάρβαροι τὰ νῶτα δείξαντες παρείχον τοῖς αὐθις ἐπιφερομένοις ῥαδίαν τὴν δίωξιν· τὰ δὲ Κυναιγεῖρου δεύτερα καὶ τελευταῖα πεπραγμένα τῶν Καλλιμάχου λαμπρῶν ἀριστείαν αἰτεῖ ὥστε καὶ τοῦτο τὸν λόγον τῷ θατέρῳ παρασχεῖν. ^[5]

- 2 29 δυνάμεώς ἐστιν ἔργον, οὐκ ἐπιδείξεως· κράτιστον δὲ ἔργον τῆς τοιαύτης αἰτίας τὸ πρεσβυτάτον [δύναμις] ἐστίν· ἔργων γὰρ μὴ πρότερον γινομένων οὐκ ἂν εἴη ἐπίδειξις. ἀρχὴ δ' οὐκ ἄκαιρός τις ἦν ταῦτα καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῖς εὖ γε τεχνηθέντων αἰτία ὥσπερ τὰ θεμέλια τῶν οἰκοδομημάτων καὶ τῶν νεῶν αἱ τρόπεις καὶ πάντα ὅσα πρῶτα καὶ τὴν ἀρχὴν ἰσχυρὰν ἔχει. ^[5]

- 2 30 ὅπερ δὲ ἡ Μαραθῶνι νίκη ἐδυνάμωσε πρὸς τὰς αὐθις γενησομένας ἀπάσας κατὰ τῶν βαρβάρων, τοῦτο καὶ Κυναιγεῖρω τὰ Καλλιμάχου τολμήματα· διὰ γὰρ τοῦτον ἀνέπνευσαν οἱ λοιποὶ καὶ φεύγοντας ἰδόντες τοὺς βαρβάρους ἐθάρρησαν· πρὸς γὰρ τοῦτον ὁρῶν τις καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν ἡμέλει τὸν ὅλου καὶ παντὸς ὑπεριδόντα τοῦ σώματος. ^[5]

- 2 31 ἔτι δὲ Κυναιγεῖρος μὲν ἐκ γῆς πρὸς ναῦν ἐμάχετο, ἐκ τοῦ βεβαίου καὶ πολλοῦ πρὸς τὴν ἐν τῷ σφαλερῷ καὶ στενῷ, Καλλίμαχος δὲ πρὸς ἰσοστασίους αὐτῷ τοὺς βαρβάρους, ἤδη καὶ γῆς κυρίου, τοὺς ἀποβάντας ἐκ τῶν νεῶν καὶ τὸν Αἰγαῖον δεδουλωμένους καὶ τὴν κατάπληξιν

φοβερὰν ἐπιφέροντας ἐκ τῆς τῶν συνειλημμένων Ἑλλήνων ἀρπαγῆς· καὶ Κυναίγειρος μὲν ἴσως καὶ ζήλω τῷ πρὸς Καλλίμαχον καὶ φιλοτιμία, Καλλίμαχος δὲ οὐχ ὑπ' ἄλλου παρωξυμμένος οὐδὲ πρὸς ἕτερον φιλοτιμούμενος ἀλλ' αὐθαιρέτῳ σπουδῇ. ^[5]

2 32 καὶ Καλλίμαχος μὲν ἀρετῆς παράδειγμα, Κυναίγειρος δὲ Καλλιμάχου μίμημα, ὁ μὲν τὴν χεῖρα μόνην, ὁ δὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος· πᾶσι γὰρ μεμάχεται καὶ τοῦ πολέμου πάντα μερίζονα. καὶ ὁ μὲν μιᾷ τῶν ἀναγομένων ἐπεχείρησε νηί, ὁ δὲ πρὸς πάνθ' ὁμοῦ τὰ βασιλέως ἔθνη παρετάξατο. ^[5]

2 33 ὁ μὲν ἀνόητον ὅλως τὴν ἐπιβολὴν ἐποίησατο· ἡ γὰρ ἐλπίς αὐτῷ τῆς τόλμης ἀδύνατος ἦν. πῶς γὰρ χειρὶ νῆα ἐλάβετο; τίς δὲ ἂν ἐγένετο τοσοῦτος τῇ δεξιᾷ ὥστε, εἰ μὲν ἠγνόησε κατασχεῖν οὐ δυνησόμενος, ἀλλὰ προσεδόκησε βιάσασθαι τριήρη δακτύλοις; ἡλίθιον τὸ τόλμημα. εἰ δ' εἶδεν ὡς τὸ τῆς πείρας ἀδύνατον, ἀλλ' ὡς ἐν τοῖς ἀμηχάνοις τόλμα κυρεῖ, ἀλαζῶν ἢ προσποιήσις ἦν. καὶ οὐκ ἀσφαλὲς οὐδὲ ἀναγκαῖα ἡ ἐπίδειξις τοῦ ἀπόρου σχήματος καὶ ματαία ἡ σκέψις διότι οὔτε ἀλαζῶν οὔτε ἀνόητος ἀρετῇ, οἷοι δὲ καὶ τυφλοὶ πόνοι πάντες οἱ περὶ τὰς ἀδυνάτους ἐπιθυμίας. ^[10]

2 34 χρὴ δὲ ὁρᾶν οὐδὲν πρότερον οὔτε τέχνην ἔργοις ἐπιτιθεμένην οὐδὲ ἀρετὴν λόγοις ἀπειργασμένην ὡς τέλος τῆς ἐπιχειρήσεως εἰ δυνατόν· ἔτι καὶ ληπτὸν τῇ φύσει καὶ δυναμένῳ καὶ πειρωμένῳ ἀνδρὶ. ἡ δὲ ναῦς ὅλη, μεστὴ πληρώματος καὶ τοσαύτης εἰρεσίας συγκεκροτημένης, πῶς ἦν ἐπιλήψιμος, πῶς ἀγώγιμος τοσοῦτῳ ὄγκῳ τῆς ἐλπίδος καὶ τῇ προσβολῇ τοῦ τολμήματος; * μὴ τὴν τινος μανικοῦ σχήματος τὸ ἄπορον τῆς ἐπιθυμίας καὶ τὸ μάταιον τῆς προσβολῆς ἄφρον καὶ ἀπέραντον * ἢ ἀνδρὸς οὐ βουλομένου ναῦν λαβεῖν ἀλλ' ἀπολῦσαι. ^[5]

2 35 οὐκ οὐκ ἀρετὴν ἔτι τὴν ἀνόητον τόλμαν νοητέον ἀλλὰ μανίαν τὴν ἄχρηστον αὐθάδειαν. ^[5]

2 36 εἴποι δὲ ἂν τις εὖ φρονῶν αὐτῷ· „τί ταῦτα μωραίνεις, Κυναίγειρε, τί δ' ἐπιχειρεῖς ναῦν κατασχεῖν ἀνθρωπίνῃ δεξιᾷ; τὸ τόλμημά σου φύσιν οὐκ ἔχει. τίς τοῦτο Γλαῦκος πόντιος, τίς Τρίτων ἐποίησε; μόνον δύναται μειράκιον ναῦν ἐπαγαγεῖν ἢ [Ποσειδῶνος] δεξιὰ ἀνέμοις ἀμιλλᾶσθαι; πάριος τίς εἷς τοσοῦτῳ πληρώματι; συναπάξει σε ἡ ναῦς πλέουσα, λήσεις πρύμνης ἐξηρημένος, αἰχμάλωτος ἀκροστολίου γενόμενος. ^[5]

2 37 “ γεγόνασιν ἐπὶ ναυσὶ μάχαι καὶ πολλαί· τοιαύτην καὶ Ὀμηρος διηγήσατο· οὐδέ γε εἶλκε τις ἐκεῖνας, ἀλλὰ πῦρ ἐνέβαλε, δᾶδας ἐκόμιζεν. αὕτη μόνη κατέχει ναῦν ἡ λαβή. ὁ δὲ σὸς, ὦ Εὐφορίων, υἱὸς μειράκιον τολμηρὸν ἦν καὶ τοῦ μὲν σώματος κατεφρόνει, μάχεσθαι δὲ εὐβούλως οὐκ ἠπίστατο, οἶαν ἀπώλεσεν εἰκὴ δεξιάν. ^[5]

2 38 διὰ ταῦτα Καλλίμαχος μὲν ἀπάντων ἔτυχεν ὧν ἠθέλησε, πολλοὺς δὲ ἀφώπλισε, πάντας δὲ ἐφόβησεν, ἐφύλαξε δὲ τὴν στάσιν καὶ τεθνεώς· ὁ δὲ σὸς υἱὸς ὧδε τὴν ἐπίνοιαν ἐκαρπώσατο.

2 39 καὶ Καλλίμαχον μὲν οὐχ εἷς ἀπέκτεινεν, ἀλλὰ κοινὸν ἔργον τῆς Ἀσίας ἐγένετο· πάντα μὲν δόρατα ἐπὶ τοῦτον ἦλθε καὶ ψαῦσαι Καλλιμάχου φιλοτιμούμενα, πάντα δὲ ἀκόντια, πᾶσαι δὲ ἐκενώθησαν φαρέτραι βελῶν, ἅπαντα δὲ τοξεύματα περὶ τοῦτον ἔστη μαρτυρούμενα τὴν κοινωνίαν καὶ πάντα ἀμφισβητοῦντα περὶ τοῦ νεκροῦ· Κυναιγείρου δὲ τὴν χεῖρα ταύτην ἀπέκοψαν ὥσπερ ξύλον. ^[5]

2 40 Καλλιμάχου μὲν οὖν ἡ τόλμα καὶ μάχη τοῦτο ἐβούλετο, νικῆσαι τὸν βασιλέως στρατὸν καὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτοῖς ἄβατον εἶναι· Κυναίγειρος δὲ καὶ φεύγοντας ἡμῖν τοὺς βαρβάρους ἀνείργει καὶ κατεῖχεν ἐν τῇ χώρᾳ τοὺς πολεμίους καὶ μάχης ἔπραττεν ἀρχὰς δευτέρας. τί ποτε ἂν ἐποίησεν ἄλλο βασιλεὺς παρῶν; τοῖς φεύγουσιν ἂν ἐβόα καὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς ἐκράτει. „ἄφες ἄφες, Κυναίγειρε, μὴ λαμβάνου. μενοῦσιν ἂν λαμβάνης, πάλιν εὐρήσουσιν ἄλλας ἀποβάσεις.

^[5]

- 2 41 μὴ κράτει ναῦν ὑπὸ Πανδὸς δεδιωγμένην μηδ' ἔχου τριήρους σὺ παρ' Ἀθηνᾶς * ἀφεψαλωμένης.
* ἀφίησιν αὐτήν ἢ Δημήτηρ καὶ Κόρη· φευγέτω. πάρεστι Θησεύς, πάρεστιν Ἡρακλῆς· ἀλλ' οὐ
κατέχουσι τὴν ναῦν ὅτι μὴ συμφέρει. ἔχω καὶ πνεύματα συγγενῇ μᾶλλον σοῦ κατασχεῖν
δυνάμενα· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκπέμπει τὸν πόλεμον ἐκ τῆς Ἀττικῆς διὰ τὴν εὐνοίαν τὴν πρὸς ἡμᾶς,
σὺ δέ, ὦ Κυναίγειρε, ναύσταθμον Μηδικὸν τὸν Μαραθῶνα ποιεῖς. ὦ Κυναίγειρε, τὴν
ναυμαχίαν νικήσει βασιλεύς· τῆς μάχης μόνω Κυναιγεῖρω εἴσεται χάριν. ἄπορον ποιῶν αὐτοῦ
τὴν φυγὴν ἀναγκαίαν αὐτῷ τὴν νίκην εἰργάζου. ^[10]
- 2 42 “ ἀλλὰ γὰρ οὐχ [μετὰ τῆς χειρὸς] ὥς (μετὰ) διανοίας ἡμᾶς ἔβλαπτε —τάληθ' ἂν εἰρήσεται—
ἀλλὰ ἄλλως ἐμαίνεται καὶ τὸν Καλλιμάχου νεκρὸν ὁρῶν εὐδοκιμοῦντα ἐπεθύμει μετὰ ἄλλου
σχήματος ἀπολέσαι τὴν ἀλαζόνα δεξιὰν ὅπως ἂν ἐν γένηται τῶν Μαραθωνίων διηγημάτων·
ἡμεῖς δὲ οὐθ' ἐκόντες οὔτε ἄκοντες οὐδὲν ἐβλάπτομεν. ^[5]
- 2 43 εἰ μὲν δὴ πάντες ὅμοιοι Καλλιμάχῳ κατ' ἐκείνην ἐγένοντο τὴν ἡμέραν, οὐδεὶς ἂν ἐλείφθη τῶν
βαρβάρων καὶ πάσας τὰς ναῦς ἂν αὐτῶν κενὰς εἴλομεν· εἰ δέ γε εἶδον εἰς τὰς Κυναιγεῖρου
λαβὰς, ἄκοντες ἂν πάντες οἱ βάρβαροι τὴν ἥτταν ἀνεμαχέσαντο. Κυναίγειρος μὲν οὖν οὔτε
θάρρος φίλοις οὔτε δέος τοῖς πολεμίοις ἐγένετο, ὃς δράσας οὐδὲν ἀλλὰ ἀποτμηθεὶς τὴν χεῖρα
ἔπεσεν εὐθὺς ὥσπερ ἑτέραν οὐκ ἔχων ἀλλ' ἐν τῇ δεξιᾷ τῆς ψυχῆς αὐτῷ κειμένης τὸν δ' ἐμὸν
παῖδα οἱ φίλοι μὲν ὁρῶντες ἐν τῇ τάξει μένοντα πάντες ἤδοῦντο, τρέσαντες δὲ ὑπεχώρουν οἱ
βάρβαροι. καὶ τὸ σύμπαν, ὁ μὲν ἔπεσεν, ὁ δὲ οὐ. ^[10]
- 2 44 ἀθλητὰς δ' εἶναι τοὺς στρατιώτας ὑπολαβόντες πότερον στεφανώσομεν, τὸν ὀρθὸν ἢ τὸν
κείμενον, τὸν ἐστηκότα ἢ τὸν ἐρριμμένον; οὐ παύση παραβάλλων ἀνδρὶ χεῖρα καὶ τραῦμα ἐν
μυρίοις καὶ τὸν λειποτακτήσαντα τῷ μακροβίῳ νεκρῷ καὶ τὸν ἡκρωτηριασμένον τῷ μέχρι νῦν
ὀλοκλήρῳ; ὁ μὲν ἀφῆκε τὴν ναῦν, ὁ δὲ ἐκράτει τῆς ἀσπίδος. ^[5]
- 2 45 λέγε νῦν καὶ τραγῶδει πολλάκις· καὶ γὰρ Αἰσχύλου πατήρ εἴ καὶ τὴν χεῖρα ὅρος ἐποίεις. „ἐκ γῆς
ἐναυμάχει“. Δάτις δ' ἐκ θαλάττης ἐπεζομάχει. „κατέσχε τὴν ναῦν“. καλωδίου τὸ ἔργον· ἄγκυρα
τοῦτο κρεῖττον ποιεῖ. ὁ μὲν ἐλάβετο, ὁ δ' ἀπέκοψε. „κατέσχε τοὺς πλέοντας“· οἱ δὲ καὶ ὅμως
ἐξέπλευσαν. ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιελθόντες τὸ στρατόπεδον τοὺς μὲν εὐρήσετε χειρῶν ἄνευ,
τοὺς δὲ ποδῶν, ἐτέρων μὲν οὐκ, ἐτέρων δὲ κεφαλὰς ἀποτετμημένας τῶν ἄλλων σωμάτων·
πολλοὺς ὁμοίους ὄψεσθε Κυναιγεῖρω νεκρούς, Καλλιμάχῳ δὲ οὐδένα. ^[5]
- 2 46 τίς γὰρ σοὶ ἰσοστάσις νεκρός; τίς γὰρ πιστὸς οὕτω στρατιώτης εἰς μάχην; νῦν σε μᾶλλον, ὦ
Καλλίμαχε τέκνον, ἐθαύμασα Κυναιγεῖρου πεσόντος ὑπὸ πληγῆς μιᾶς, ὦ πολλὰ τοιαῦτα λαβὼν
τραύματα καὶ μὴ κεκινημένε.
- 2 47 οὐδεὶς σὲ Περσῶν διελὼν ἄπεισιν ὥς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὰ σώματα οὐκ ἀκινάκη Μηδικῷ,
οὐ κοπίδι Περσικῇ, οὐκ αἰχμῇ Βαβυλωνίᾳ, οὐ πελέκει Φοινικίῳ. ὦ μόνε τῶν ἀποθανόντων οὐ
πεσῶν καὶ μόνε μὴ ζῆν ἀπιστούμενε ἔσθης μαρτυρούμενος τὴν νίκην τῷ σχήματι καὶ τῆς
ψυχῆς ἀπελθούσης ὅμοιος ἦσθα τῷ μαχομένῳ. ^[5]
- 2 48 ὦ τοῦ μεγάλου θαύματος· νῦν πρῶτον ἀθάνατος ὦφθη νεκρός. ὦ παῖ, μάντευμα ἄρα σου τοῦ
κάλλους καὶ τῆς μάχης καὶ τοῦνομα ἦν. ἀνακάλει νῦν πολλὰ τὸν Κυναίγειρον ᾧ καὶ τὸ συμβὰν
ὄνομα ἄδηλον [εἶναι] τῷ ἐρευνᾶν βουλομένῳ. ὁ σὸς πάρεργον τοῖς βαρβάροις ἐγένετο, ὁ δὲ
ἐμὸς υἱὸς δι' ἀρετῆς περιουσίαν καὶ τῆς μάχης ὅλης ἐκράτησε καὶ τῆς νῦν τελομένης τιμῆς
γέγονεν αἴτιος. ^[5]
- 2 49 τῶν γὰρ ἄλλων πολεμάρχων δειλίαν ἐντιθεμένων τῷ πλήθει ἢ τούτου ψῆφος προσγενομένη
τὴν ὅλην συμβολὴν ἐποίησε καὶ ὅπως δεῖ ἀπομάχεσθαι καὶ τολμᾶν ἐκύρωσεν ὥστε παντὸς ἂν
καὶ μόνος καὶ μάλιστα τοῦ κατορθώματος αἴτιος νομίζοιτο. ^[5]
- 2 50

καὶ τοῦτο μὲν αὐτῷ πρὸς πάντας ἐστίν, πρὸς δὲ τὸν Κυναίγειρον καὶ μάλιστα. τῷ ἐνὶ γὰρ τούτῳ
σε καὶ ἀνανταγωνίστῳ νικήσομεν ἐρωτήματι. Κυναίγειρος θαυμαστός καὶ τολμηρὸς ἦν ἀνὴρ·
οὐ μέχρι τοῦ βίου; οὐ μέχρι τῆς ψυχῆς; ἀλλ' ὠμολόγησε θάνατον καὶ τῷ κοινῷ τῆς φύσεως
ἡττήθη νόμῳ. Καλλιμάχου δὲ ἡ ἀρετὴ ἀόριστός ἐστι καὶ φύσεως περιττοτέρα μόνῃ καὶ τὴν
ψυχὴν ὑπερβαίνει. ἀγαθοὺς μὲν στρατιώτας πολλοὺς εὖροις [Μακεδόνας], Καλλίμαχον δὲ
μόνον ἀνείκαστον τὸν ἐν τῷ βίῳ [μόνον] μεμαχημένον, τὸν μὴδὲ ἐν τῷ θανάτῳ καμόντα ἀλλὰ
καὶ μετὰ τὸν βίον ἄνδρα ἀγαθὸν γενόμενον καὶ τοὺς κοινούς τῆς φύσεως καὶ ἀρετῆς
παρελθόντα ὅρους. ὧ καὶ καλλίμαχε καὶ καλλίνικε, ἄτρωτε καὶ πολύτρωτε, πῶς σε ἂν τις
ἐπαινέσειε κατὰ τὴν ἀξίαν; οὐ γὰρ Αἰσχύλου καὶ τοιούτων ποιητῶν καὶ ῥητόρων ἄξιός ἀλλὰ
τινος Ὀμήρου τραγωδίας [ἢ τραγικῆς φωνῆς]. ὧ κοινὲ τῆς Ἀσίας σκοπέ· ὧ σκυλεύσας τῷ
θανάτῳ τὴν στρατιὰν βασιλέως καὶ πλεῖστα λάφυρα τῶν βαρβάρων τὰ βέλη κατασχών· ὧ
σεμνὸν ἀνάθημα πολέμου· ὧ καλὸν Ἄρεως ἄγαλμα· ὧ πολέμαρχε πολεμάρχου θεοῦ δεινὸν
εἶδωλον τῆς Ἀσίας τὰ τοξεύματα περιβεβλημένον· ὧ μόνος ἐνδύς τὴν τοῦ πολέμου στολὴν· ὧ
σχῆμα ἐλευθέριον, ὧ σχῆμα Μαραθώνιον· ὧ μὴ κλίνας τὴν Ἑλλάδα· ὧ τῆς φύσεως περισσότερε·
ὧ δύο μεγάλας μάχας Δαρείῳ καὶ θανάτῳ μεμαχημένε· ὧ κοινὸν καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν
κατόρθωμα· ὧ μὴ μετὰ ζωῆς τὴν ἀρετὴν ἀφείς· ὧ φρόνημα πλέον τοῦ βίου· ὧ νεκρὲ ζώντων
μαχιμώτερε. ^[5]

- 2 53 εἶχεν ἄρα ψυχὴν ἀρίστην νεκρὸς καὶ δευτέραν καὶ μεγίστην διὰ τῆς ἰδίας δυνάμεως
πολεμοῦσαν καὶ ἀγωνιζομένην. ὧ πρῶτος ἡμῖν δείξας ἀνθρώπων νεκροῦ μάχην· ὧ θανάτῳ
τοὺς πρὸς βίον τρέχοντας ἔλκων ἐπὶ διαδικασίαν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα ἔπραξεν ὁ
Καλλίμαχος, τῷ πολέμῳ δὲ θνήσκων ὡς στρατιώτης πατρίδος ὑπερμαχῶν ἀθάνατον τὸ σῶμα
μετὰ τοῦ σχήματος ἔστησεν· ἔμεινε γὰρ ὡς ὠμολόγησε τῇ ψυχῇ. ^[5]
- 2 54 ὧ μεγάλη στάσις· ὧ τῇ γῇ σύμψυχε· ὧ ρίζας ἐξ ἀρετῆς βαλλόμενος· ὧ φυτὸν Μαραθώνιον. ὧ
δήμων βεβαιότερε καὶ νήσων λαμπρότερε· τοῖς βαρβάροις μὲν Ἑρέτρια ἡρπασμένη πλεῖ καὶ
Νάξος αὐτανδρὸς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐτέθη, Καλλίμαχος δὲ ἀκίνητός ἐστι, τῶν ὁρῶν στασιμώτερος
καὶ τῶν σκοπέλων βεβαιότερος. καὶ γῇ μὲν ἐσείσθη πολλάκις καὶ νήσους ὅλας εἶδον ἀνθρωποὶ
φερομένας, τὸν δὲ ἓνα νεκρὸν ὁ τοσοῦτος οὐ διέσεισε πόλεμος. ^[5]
- 2 55 ὧ τεῖχος ἀρετῆς Ἀττικῆς· ὧ μέγιστον τῶν Μαραθωνίων θαυμάτων καὶ θειότατον· ὧ τῶν ἐκεῖ
φασμάτων ἐξαίρετον. ἔστη νεκρὸς εὐσχήμων ἐν τῇ πρώτῃ στάσει, νεκρὸς τὸν θάνατον
ἀπιστούμενος, αἰσχυνόμενος πεσεῖν, καὶ γέγονεν ἔμψυχος καὶ τεθνεὺς ὢν. ὧ βλέπων καὶ
μιμούμενος τῆς ψυχῆς τὴν ὁδόν. ^[5]
- 2 56 ἐγὼ καὶ τὴν ψυχὴν ἔκ τ' ἀφανοῦς οἶμαι τότε συμμάχεσθαι καὶ παροῦσαν ἐγγυᾶσθαι ἀνέχειν τὸ
σῶμα. ὧ μεγάλῳ φάσματι κεκοσμημένε. τοῦτ' εἶδε Πολύζηλος, ἐκεῖνο τὸ θαῦμα Καλλίμαχος
ἦν. ἦν μὲν γὰρ καὶ ζῶν ἔτι δεινὸς τοῖς πολεμίοις καὶ ἀκόρεστος μάχης ἔστηκε βοῶν· „ὦ Δαρεῖου
δοῦλοι βάρβαροι, οὐ σκύθαι ταῦτα οὐδὲ (Ἰστρος) ποταμὸς οὐδὲ πλάνης ὄμιλος οὐδὲ ἅμαξαι *
ζηλούμεναι * ἀλλ' Ἀττικὴ [καὶ Πελοπιδῶν]· ἐν ταύτῃ ἔστηκε καὶ περιμένω τίς πρῶτος
ἀπόλλυται. καὶ πολλὰ βαλλόμενος καὶ τοξευόμενος ὡς τισιν ἄνθεσι στεφανούμενος λέγων·
βάλλετε καὶ μὴ φείδεσθε. τί δ' οὐ βάλλετε; ἐγὼ δέομαι βελῶν, ἐπεὶ χωρεῖ τὸ σῶμα τόπον ὑγιῇ
ἔχον. τί τοὺς ἀθλίους Ναξίους, τί τοὺς ταλαιπώρους Ἑρετρίεις περιέστητε; ἐμοί, ἐμοὶ τὸ τοῦ
πολέμου δίκτυον περιτείνατε. τίς Δάτις, τίς Ἀρταφέρνης; ἰδοῦ, ὧ πάντες, ἐγὼ ἔτοιμος. θυέτω
μέ τις, εἰ δύναται· βασιλεὺς σαγηνευσάτω, εἰ ἔξεστιν. ^[15]
- 2 57 “ ἐπεὶ δὲ πᾶς ἀνὴρ ὅλα τὰ βέλη ἐπ' αὐτῷ ἔπηξεν, ἔχαιρε λέγων πρὸς ἑαυτόν· „τὴν Ἀσίαν
ἀπεδύσαμεν“ καὶ τοῖς συστρατιώταις παρήγγελλεν· „παίετε κατακεντοῦντες αὐτοὺς καὶ μὴ
φείδεσθε· οὐκέτι γὰρ ἔχουσι βέλη. γυμνοὺς ὑμῖν αὐτοὺς ἐποίησα. ^[5]

- 2 58 “ οἱ δὲ βάρβαροι πάντες ἐπειρῶντο μὲν καὶ πᾶς ἔβαλλεν, κινῆσαι δὲ οὐδεὶς ἠδύνατο οὐδὲ καθελεῖν τὸν ἄνδρα πεπηγότα οἱ τὰ μεγάλα καθελόντες ποτὲ χώματα, οἱ βιασάμενοι τὸν Βόσπορον ἄγαν ὄντα ροώδη καὶ Σκυθικὴν θάλασσαν· ἀλλὰ πᾶς μὲν ἔβαλλε καὶ πᾶς ἐφονεύετο καὶ τῷ Καλλιμάχῳ προσέπιπτεν * ὅς καθάπερ προνευκότι λίθῳ πρὸς θάλασσαν * ἐρείσας ἑαυτοῦ τὸ σῶμα τελευταῖον τοιοῦτον εἶπε τὸν λόγον πρὸς ἑαυτόν· „στῆθι, Καλλίμαχε, ἀκίνητος. [5]
- 2 59 “ οἱ δὲ ὥσπερ τείχει προσβαλόντες καρτερῶ πλέον οὐδὲν ἔδρων· ἐκρύπτετο γὰρ ὑπὸ τῆς τῶν βελῶν περιβολῆς. ἔνθα δὲ πολλοὶ μὲν κάμνοντες ὑπὸ τῶν Καλλιμάχου βλημάτων ἀπώλοντο καὶ πολλοὶ παρ’ αὐτὸν ἔπιπτον ἐστηκότα· Δάτις δὲ ὀρῶν ὠργίζετο τῷ νεκρῷ καὶ τοῖς βαρβάροις ἐνεκελεύετο· „οὐ κλινεῖτε, οὐκ ἀναιρήσετε τὸν φιλόνεικον νεκρόν; ἄνθρωπε δαιμόνιε, μετὰ τοσοῦτων αἰσχύνῃ πεσεῖν; ἔτι μένεις; ἔτι μάχη; πόσας ἔτι ψυχὰς ἔχεις; οἴμοι νικᾷ νεκρὸς ἡμᾶς Ἀθηναῖος. [5]
- 2 60 ἄνδρες, μηκέτι βάλλετε· ἀποθνήσκοντες Ἀθηναῖοι γίνονται μαχιμώτεροι. ὦ δέσποτα Δαρεῖε, τίς σε ἐξηπάτησεν; ἐπ’ ἀθανάτους ἡμᾶς ἀνθρώπους ἔπεμψας πεσεῖν οὐκ εἰδότας. αἱ δοκούμεναι Πέρσαις καὶ Μήδοις καὶ Μάγοις τέχνη ἀπρακτοῦσιν· Ἀθηναίων γὰρ οἱ νεκροὶ μάχονται παρ’ αὐτοῖς καὶ δεξιὰ νεκροῦ πολεμοῦσα μέρος τῆς μάχης ἐγένετο. [10]
- 2 61 “ βασιλεὺς δὲ ἰδὼν αὐτὸν ὀρθὸν ὅπλοις πολλοῖς περιβεβλημένον ἐβόα· „φεύγωμεν, πλέωμεν· ἤδη γὰρ ἡγείραν Ἀθηναῖοι τρόπαιον.“ τοιαῦτα, τέκνον, παρέσχες τοῖς βαρβάροις δόγματα.
- 2 62 ὦ σεμνὸν πολέμου τέρας· ὦ τῶν συμμάχων θεῶν ἄξιον θέαμα. σοὶ μὲν ὁ Πᾶν ἐβοήθησεν, σοὶ δὲ Ἥρα συνεκρότησε καὶ Παλλὰς ὑπερήσπισεν ὠπλισμένη. περὶ σὲ μὲν ἔστη Ἡρακλῆς, ἔστη δὲ Θησεὺς σεμνυνόμενοι· σὲ δὲ χρὴ καὶ προτιμᾶσθαι τῶν Μαραθῶνι κειμένων καὶ τὸν πατέρα τὸν σὸν ἐπὶ σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς στρατιώταις ἀγορεύειν λόγον ἀρμόττει. [5]
- 2 63 τοίνυν, Εὐφορίων, ἀπελθὼν τὸν σεαυτοῦ νεκρόν, τὸν χαμαί, τὸν ἐν ὄχλῳ νεκρῶν καὶ πεπατημένον, θάπτε καὶ θάπτε τὴν χεῖρα ἣν [τῷ πελέκει τις ἀπέκοψε τὴν Κυναγιείρου δεξιάν] ὅπλῳ γυναικῶν τις ἔτεμεν οὐκ αὐτοῦ μὲν ὑπάρχουσιν, ἐκείνου δέ. ἀκροστόλιον γὰρ οὔσαν τῆς νεῶς ἀπέκοψεν αὐτὴν καὶ τῶν ἀπειλητικῶν λήρων ἐπέσχε τὴν γλῶσσαν ὡς οὔσαν τῶν ἄλλων μερῶν ἀκρατεστέραν. αἱ μὲν γὰρ * ἄλλαι δεξιαὶ τῶν στρατιωτῶν * πρὸ τῶν ἱερῶν θυρῶν ἔμειναν ὑπὸ σπάρτων ἐχόμεναι ἐν τῷ τῆς λαβῆς σχήματι· ἡ δὲ τῆς πρύμνης ἀπεκρούσθη μὴδὲ ξύλου κατασχοῦσα Σιδονίου. [10]
- 2 64 σὺ δέ, ὦ τέκνον, καὶ τὴν παλαιὰν δόξαν τοῦ σοῦ πρώτου γένους ἐπιστώσω· αὐτόχθονες μὲν ἐσμεν ὡς ἀληθῶς [τρεῖς παῖδες παλαιοί], οὕτως ἀνέσχε Καλλίμαχον ἢ μήτηρ [καὶ τὸν μὲν Ἡρακλέους], γέννημα οὕτω λαμπρὸν καὶ τόσον ὑπὲρ τῆς πατρίδος σπουδαῖον ὡς ὑπὲρ αὐτῆς προέσθαι τοι ἐπὶ θαύματι τὴν ψυχὴν. [5]
- 2 65 ἐμὸν τοιγαροῦν, ὦ Εὐφορίων, εἴη τὸ τοῖς ἐπιταφίοις πρῶτον τὸν παῖδα κοσμεῖν καὶ τὸν ἐπινίκιον τραγωδεῖν. σὺ δὲ τὸν σὸν μεθύτερον θρήνηι συγχωρούντων τῶν δικαστῶν. [5]